

ZASADY I PROCEDURY
WDRAŻANIA MECHANIZMU FINANSOWEGO EOG
2004-2009

przyjęte przez Komitet Mechanizmu Finansowego EOG w dniu 16.06.2004, zgodnie z art. 8
Protokołu 38a Umowy o rozszerzeniu EOG, z późniejszymi zmianami z dnia 07.07.2005

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
1.1. Zakres	4
1.2. Komitet Mechanizmu Finansowego EOG oraz Biuro Mechanizmów Finansowych	4
1.3. Koordynacja z Norweskim Mechanizmem Finansowym	4
1.4. Krajowy Punkt Kontaktowy	4
1.5. Memorandum of Understanding	4
1.6. Odpowiedzialność	5
1.7. Prawo właściwe i jurysdykcja	5
1.8. Ramy czasowe i terminy	5
1.8.1. Zobowiązania	5
1.8.2. Składanie wniosków	5
1.8.3. Projekt wniosku	5
1.8.4. Zwolnienie ze zobowiązań	5
1.9. Ramy finansowe	6
1.10. Koszty zarządzania	7
1.11. Określone koszty zarządzania w Państwie - Beneficjencie	7
2. Typy projektów	9
2.1. Obszary priorytetowe	9
2.2. Typy projektów	9
2.2.1. Pojedyncze projekty	9
2.2.2. Programy (grupy projektów)	10
2.2.3. Specyficzne formy pomocy	10
2.2.3.1. Granty blokowe	10
2.2.3.2. Fundusz kapitału początkowego	10
2.2.3.3 Fundusz dla organizacji pozarządowych	11
3. Wydatki i finansowanie	12
3.1. Kwalifikowalność wydatków	12
3.1.1. Dodatkowe korzyści	12
3.1.2. Początkowa data kwalifikowalności wydatków	12
3.1.3. Końcowa data kwalifikowalności wydatków	12
3.1.4. Podatek VAT oraz inne podatki i opłaty	12
3.1.5. Szczegółowe warunki dotyczące kwalifikowalności	12
3.2. Wysokość wsparcia i współfinansowanie	13
3.2.1. Poziomy współfinansowania	13

3.2.2. Projekty generujące dochody	13
3.2.3. Zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”	13
3.3. Przekroczenie kosztów oraz oszczędności	13
4. Procedury wnioskowania.....	15
4.1. Wnioskodawcy	15
4.2. Ogłoszenie możliwości ubiegania się o środki w ramach Mechanizmu Finansowego EOG	15
4.3. Język	15
4.4. Wniosek.....	15
4.5. Ocena dokonywana przez BMF	15
4.6. Sprawdzanie projektu przez Komisję.....	16
4.7. Decyzja Komitetu Mechanizmu Finansowego EOG	16
4.8. Umowa finansowa	16
5. Wdrażanie.....	17
5.1. Raportowanie i monitoring.....	17
5.2. Zewnętrzny monitoring wykonywany przez BMF.....	17
5.3. Wydatkowanie	17
5.4. Promocja.....	18
6. Audyt i kontrola finansowa	19
6.1. Przejrzystość i dokumentacja dowodowa	19
6.2. Kontrola finansowa, audyt i działania zapobiegające oszustwom podejmowane przez Państwo -Beneficjenta.....	19
6.3. Komisja Audytorów EFTA	20
6.4. Audyty i inspekcje organizowane przez Komitet Mechanizmu Finansowego EOG	20
7. Zakończenie projektów	21
7.1. Zakończenie projektów	21
7.2. Ewaluacja ex-post	21
7.3. Inne obowiązki po zakończeniu projektu.....	21

1. Wprowadzenie

1.1. Zakres

Zasady i procedury wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG (zwane dalej *Zasadami i Procedurami*) zostały przyjęte zgodnie z Artykułem 8 Protokołu 38a Umowy EOG.

Zasady i Procedury mogą być zmieniane decyzją Komitetu Mechanizmu Finansowego EOG (zwanego dalej *Komitetem*), a następnie przedłożone do akceptacji Stałej Komisji Krajów EFTA.

Jeśli to konieczne, Komitet przyjmie dodatkowe wytyczne odnoszące się do niniejszych Zasad i Procedur.

1.2. Komitet Mechanizmu Finansowego EOG oraz Biuro Mechanizmów Finansowych

Mechanizmem Finansowym EOG zarządza Komitet, który podejmuje decyzję o przyznaniu pomocy finansowej.

Biuro Mechanizmów Finansowych (dalej zwane BMF) wspiera Komitet. BMF jest odpowiedzialne za wdrażanie Mechanizmu Finansowego EOG oraz pełni funkcję punktu kontaktowego.

1.3. Koordynacja z Norweskim Mechanizmem Finansowym

Każde Państwo-Beneficjent i BMF powinny ściśle koordynować wykorzystanie środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG ze środkami finansowymi w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

1.4. Krajowy Punkt Kontaktowy

Krajowy Punkt Kontaktowy ponosi ogólną odpowiedzialność za zarządzanie działaniami realizowanymi w ramach Mechanizmu Finansowego EOG w Państwie - Beneficjencie, ponadto pełni funkcję punktu kontaktowego. Odpowiada również za identyfikację, planowanie, wdrażanie i monitorowanie projektów, jak też wykorzystanie środków w ramach Mechanizmu Finansowego EOG.

1.5. Memorandum of Understanding

W celu zapewnienia efektywnego wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG, pomiędzy krajami EFTA i każdym Państwem-Beneficjentem będzie zawarte Memorandum of Understanding (MoU). MoU winno m.in.:

- wymieniać najważniejsze obszary priorytetowe przedstawione w podstawach programowych,
- ustanawiać specyficzne formy pomocy,
- określać ramy systemu wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG w Państwie - Beneficjencie oraz
- ustalać ramy współpracy.

1.6. Odpowiedzialność

Odpowiedzialność Krajów EFTA, odnośnie do Mechanizmu Finansowego EOG, jest ograniczona do dostarczenia środków finansowych na wsparcie projektów, zgodnie z podpisanymi umowami finansowymi.

Kraje EFTA, Komitet ani BMF nie ponoszą odpowiedzialności przed Państwem-Beneficjentem, wnioskodawcami, operatorami i innymi stronami.

1.7. Prawo właściwe i jurysdykcja

Współpracę pomiędzy Mechanizmem Finansowym EOG i Państwami – Beneficjentami reguluje prawodawstwo Królestwa Norwegii.

Wszelkie spory wynikłe z tej współpracy, jeśli nie mogą być rozwiązane polubownie, będą rozstrzygane przez Sąd Okręgowy w Oslo.

Mechanizm Finansowy EOG może domagać się wykonania orzeczenia sądu lub nakazu sądowego w każdym sądzie lub odpowiedniej instytucji na terenie Państwa - Beneficjenta lub w innym państwie, w którym Państwo - Beneficjent ma swoje przedstawicielstwo.

Państwo - Beneficjent umocuje Krajowy Punkt Kontaktowy do występowania w sprawach w jego imieniu.

1.8. Ramy czasowe i terminy

Terminy przedstawione poniżej są terminami końcowymi i odnoszą się do wszystkich typów projektów. Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie specyficznych typów pomocy lub programów (grup projektów) winny stosować się do tych samych terminów.

1.8.1. Zobowiązania

Zgodnie z Artykułem 2 Protokołu 38a, zobowiązania w ramach Mechanizmu Finansowego EOG będą udzielane w okresie od 1 maja 2004 r. do 30 kwietnia 2009 r. (dalej zwanego *okresem zobowiązań*). Żadne zobowiązania nie mogą być zaciągane po 30 kwietnia 2009 r.

1.8.2. Składanie wniosków

Składanie kompletnych wniosków aplikacyjnych lub wniosków o ponowne zobowiązania odbywać się będzie do 31 stycznia 2009 r.

1.8.3. Projekt wniosku

Przedłożony projekt wniosku (por. Art.4.4 paragraf 3) będzie przyjmowany do 31 października 2008 r.

1.8.4. Zwolnienie ze zobowiązań

Wnioski o zwolnienie ze zobowiązań będą przyjmowane do dnia 31 października 2008 r.

1.9. Ramy finansowe

Zgodnie z Artykułem 2 Protokołu 38a, Kraje EFTA na realizację działań w ramach Mechanizmu Finansowego EOG udostępnią łączną kwotę 600 milionów euro. Kwota ta powinna być dostępna w pięciu rocznych transzach w wysokości 120 milionów euro przez cały okres zobowiązań.

Koszty zarządzania będą pokrywane z całkowitej kwoty, zgodnie z Artykułem 8 paragraf 3 Protokołu 38a. Dalsze warunki finansowe określa poniżej Artykuł 1.10.

Tabela 1

Skumulowane pułapy zobowiązań przed i po odjęciu kosztów zarządzania, w milionach euro

	Skumulowany pułap zobowiązań	Skumulowany pułap zobowiązań po odjęciu kosztów zarządzania
Rok 1: 1 maja 2004 – 30 kwietnia 2005	120	115.20
Rok 2: 1 maja 2005 – 30 kwietnia 2006	240	230.40
Rok 3: 1 maja 2006 – 30 kwietnia 2007	360	345.60
Rok 4: 1 maja 2007 – 30 kwietnia 2008	480	460.80
Rok 5: 1 maja 2008 – 30 kwietnia 2009	600	576.00

Pułapy skumulowanych zobowiązań dla każdego Państwa -Beneficjenta, przed i po odjęciu kosztów zarządzania, zostały przedstawione w tabeli 2 i są oparte na kluczu podziału zastosowanym w Artykule 5 Protokołu 38a. Wydatki związane z raportami oceniającymi, monitorem, ewaluacją ex-post oraz pomocą techniczną są pokrywane ze środków netto. Skumulowane pułapy zobowiązań dla każdego Państwa- Beneficjenta są indykatywne.

Tabela 2

Indykatywne skumulowane pułapy zobowiązań dla każdego Państwa- Beneficjenta, przed i po odjęciu kosztów zarządzania, w euro

Beneficjent	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok 5
Republika Czeska	9.708.000	19.4160	29.1240	38.8320	48.5400
<i>kwota netto</i>	<i>9.319.680</i>	<i>18.6394</i>	<i>27.9590</i>	<i>37.2787</i>	<i>46.5984</i>
Estonia	2.016.000	4.0320	6.0480	8.0640	10.0800
<i>kwota netto</i>	<i>1.935.360</i>	<i>3.8707</i>	<i>5.8061</i>	<i>7.7414</i>	<i>9.6768</i>
Grecja	6.852.000	13.7040	20.5560	27.4080	34.2600
<i>kwota netto</i>	<i>6.577.920</i>	<i>13.1558</i>	<i>19.7338</i>	<i>26.3117</i>	<i>32.8896</i>
Hiszpania	9.168.000	18.3360	27.5040	36.6720	45.8400
<i>kwota netto</i>	<i>8.801.280</i>	<i>17.6026</i>	<i>26.4038</i>	<i>35.2051</i>	<i>44.0064</i>
Cypr	252.000	0.5040	0.7560	1.0080	1.2600
<i>kwota netto</i>	<i>241.920</i>	<i>0.4838</i>	<i>0.7258</i>	<i>0.9677</i>	<i>1.2096</i>
Łotwa	3.948.000	7.8960	11.8440	15.7920	19.7400
<i>kwota netto</i>	<i>3.790.080</i>	<i>7.5802</i>	<i>11.3702</i>	<i>15.1603</i>	<i>18.9504</i>
Litwa	5.400.000	10.8000	16.2000	21.6000	27.0000
<i>kwota netto</i>	<i>5.184.000</i>	<i>10.3680</i>	<i>15.5520</i>	<i>20.7360</i>	<i>25.9200</i>

Węgry	12.156.000	24.3120	36.4680	48.6240	60.7800
<i>kwota netto</i>	<i>11.669.760</i>	<i>23.3395</i>	<i>35.0093</i>	<i>46.6790</i>	<i>58.3488</i>
Malta	384.000	0.7680	1.1520	1.5360	1.9200
<i>kwota netto</i>	<i>368.640</i>	<i>0.7373</i>	<i>1.1059</i>	<i>1.4746</i>	<i>1.8432</i>
Polska	56.160.000	112.3200	168.4800	224.6400	280.8000
<i>kwota netto</i>	<i>53.913.600</i>	<i>107.8272</i>	<i>161.7408</i>	<i>215.6544</i>	<i>269.5680</i>
Portugalia	6.264.000	12.5280	18.7920	25.0560	31.3200
<i>kwota netto</i>	<i>6.013.440</i>	<i>12.0269</i>	<i>18.0403</i>	<i>24.0538</i>	<i>30.0672</i>
Słowenia	1.224.000	2.4480	3.6720	4.8960	6.1200
<i>kwota netto</i>	<i>1.175.040</i>	<i>2.3501</i>	<i>3.5251</i>	<i>4.7002</i>	<i>5.8752</i>
Słowacja	6.468.000	12.9360	19.4040	25.8720	32.3400
<i>kwota netto</i>	<i>6.209.280</i>	<i>12.4186</i>	<i>18.6278</i>	<i>24.8371</i>	<i>31.0464</i>
	120.000.000	240.000	360.0000	480.0000	600.000
	<i>115.200.000</i>	<i>230.400</i>	<i>345.6000</i>	<i>460.8000</i>	<i>576.0000</i>

Aby umożliwić przedłożenie propozycji projektów o znaczącej wielkości najmniejszym Państwom -Beneficjentom , tj. Estonii, Cypru, Malcie i Słowenii, z których każde otrzymuje mniej niż dwa procent środków dostępnych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG, mogą one przedkładać projekty do wysokości ich maksymalnej wielkości zobowiązań w dowolnym czasie okresu zobowiązań.

W celu realokacji niewyasygnowanych środków na przedsięwzięcia o wysokim priorytecie w dowolnym Państwie –Beneficjencie, zgodnie z Artykułem 6 Protokołu 38a, będzie dokonywany przegląd w listopadzie 2006 r. i kolejny w listopadzie 2008 r.

Bez uszczerbku dla możliwych realokacji opisanych powyżej, niewyasygnowane środki na koniec każdego roku winny być przeniesione do alokacji na następny rok.

1.10. Koszty zarządzania

Zgodnie z Artykułem 8 paragraf 3 Protokołu 38a, koszty zarządzania Mechanizmem Finansowym EOG będą pokryte z całkowitej puli 600 milionów euro. Komitet ustalił te koszty, jako 4% całości środków. Komitet może zmienić swoją decyzję w trakcie okresu zobowiązań.

Koszty zarządzania dotyczą kosztów funkcjonowania BMF, kosztów związanych z funkcjonowaniem Komitetu oraz kosztów audytu prowadzanego przez Komisję Audytorów EFTA lub ich przedstawicieli.

1.11. Określone koszty zarządzania w Państwie - Beneficjencie

Ogólne koszty administracyjne ponoszone przez Państwo -Beneficjenta nie będą finansowane ze środków Mechanizmu Finansowego EOG. Jednakże określone koszty, takie jak np. koszty związane z rocznymi spotkaniami mogą być pokrywane ze środków Mechanizmu Finansowego EOG. Komitet może, w ramach funduszu pomocy technicznej zgodnie z wytycznymi ws. grantów blokowych, zapewnić środki dla pokrycia określonych kosztów, które są niezbędne, wyraźnie wyodrębnione oraz bezpośrednio i wyłącznie powiązane z zarządzaniem Mechanizmem

Finansowym EOG. Kwalifikowalność takich kosztów będzie opisana w Szczegółowych warunkach kwalifikowalności kosztów przyjętych przez Komitet. Takie wydatki powinny zostać odjęte od kwot netto zawartych w Tabeli 2 w artykule 1.9.

2. Typy projektów

Projekty finansowane w ramach Mechanizmu Finansowego EOG muszą przyczyniać się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Ponadto będą one zgodne z priorytetami Państwa-Beneficjenta oraz odpowiednimi umowami z Unią Europejską. Wszystkie projekty muszą być zgodne z prawem UE i prawem krajowym.

2.1. Obszary priorytetowe

Zgodnie z Protokołem 38a, środki finansowe dostępne będą w następujących obszarach priorytetowych:

- ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez między innymi redukcję ilości zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii,
- promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami naturalnymi,
- ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transportu publicznego i odnowy miast,
- rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmocnienie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wspierających go procesów demokratycznych,
- opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem.

O granty na badania naukowe można ubiegać się w przypadku działań prowadzonych w ww. obszarach priorytetowych.

2.2. Typy projektów

Krajowy Punkt Kontaktowy może przedkładać propozycje pojedynczych projektów, programów (grup projektów) i specyficznych form pomocy (granty blokowe i fundusz kapitału początkowego). Wybór typu projektu będzie zależał przede wszystkim od celu projektu, danego sektora oraz poziomu decyzyjnego koniecznego do wdrożenia projektów.

Przedkładanie wniosków aplikacyjnych dla wszystkich rodzajów projektów musi być zgodne z wytycznymi dotyczącymi wypełniania wniosków, przyjętymi przez Komitet.

2.2.1. Pojedyncze projekty

Pojedynczy projekt jest to ekonomicznie niepodzielna seria działań, z jasno określonymi celami, realizująca ściśle określoną funkcję techniczną. Wniosek na pojedynczy projekt może zawierać jeden lub więcej podprojektów. Projekty te muszą być określone we wniosku przedkładanym Komitetowi.

Wysokość wnioskowanej pomocy, jako zasada, nie może być mniejsza niż 250 000 euro. Pojedyncze projekty winny być wdrażane zgodnie z wytycznymi dla tego typu projektów, przyjętymi przez Komitet.

2.2.2. Programy (grupy projektów)

W celu ułatwienia wdrażania całościowych i bardziej kosztownych strategii, Państwo-Beneficjent może przedkładać propozycje programów (grup projektów). Program składa się z równorzędnych grup oddzielnych projektów, przygotowanych i przedłożonych przez partnerów, mających na celu osiągnięcie wspólnych przestrzennie/obszarowo/tematycznie określonych celów.

Wnioski dla programów winny zawierać szczegółowe i pełne dane dotyczące wszystkich aspektów proponowanego programu: jego główne cele, wskazanie działań przewidzianych do realizacji w ramach programu oraz przedstawienie planu wdrożenia wraz z proponowanymi ustaleniami.

Państwo-Beneficjent wskaże operatora programu, który będzie pełnił rolę instytucji rozrachunkowej i który będzie odpowiedzialny za wdrażanie zatwierdzonego programu, zgodnie z wytycznymi dla programów (grup projektów), przyjętymi przez Komitet.

Terminy i warunki pomocy oraz funkcje i zakresy odpowiedzialności wszystkich stron będą zawarte w umowie finansowej.

2.2.3. Specyficzne formy pomocy

Kraje EFTA oraz Państwa -Beneficjenci, zawierając MoU do którego odnosi się Artykuł 1.5, zgłoszą potrzebę określenia specyficznych form pomocy.

2.2.3.1. Granty blokowe

W celu ułatwienia wdrażania projektów, w których każdy podprojekt lub końcowy odbiorca jest zbyt mały, aby go zidentyfikować przed rozpoczęciem realizacji projektu lub, aby nim efektywnie zarządzać indywidualnie, ograniczona wielkość alokacji może być przeznaczona na granty blokowe.

Grant blokowy jest to fundusz, ustanowiony dla realizacji ściśle określonych celów, który może wspierać jednostki, organizacje lub instytucje.

Wniosek aplikacyjny winien określać operatora grantu blokowego w Państwie-Beneficjencie, który będzie odpowiedzialny za wdrażanie grantu blokowego, zgodnie z wytycznymi dla grantów blokowych, przyjętymi przez Komitet oraz zgodnie z terminami i warunkami określonymi w umowie finansowej.

Operator grantu blokowego będzie, między innymi, ogłaszał nabór wniosków, oceniał wnioski, wybierał działania, przyznawał środki końcowym beneficjentom oraz monitorował realizację grantu blokowego.

2.2.3.2. Fundusz kapitału początkowego

W celu ułatwienia przygotowania projektów przedkładanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG, jak również w celu zawiązywania nowych partnerstw, tworzonych w celu

opracowania oraz wdrożenia nowych projektów, może zostać ustanowiony fundusz kapitału początkowego.

Projekty innowacyjne, kompleksowe tematy projektów oraz tworzenie partnerstw mogą, między innymi, być promowane za pomocą funduszu kapitału początkowego.

Fundusz kapitału początkowego musi być wdrażany zgodnie z wytycznymi ws. funduszu kapitału początkowego, przyjętymi przez Komitet.

Komitet może powierzyć zarządzanie funduszem kapitału początkowego operatorowi w Państwie-Beneficjencie i/lub Biuru Mechanizmów Finansowych.

2.2.3.3 Fundusz dla organizacji pozarządowych

W celu wsparcia działalności, rozwoju i systemu instytucjonalnego organizacji pozarządowych (NGOs), Mechanizm Finansowy EOG może uruchomić specjalne środki przeznaczone do realizacji celów NGOs.

Dofinansowanie dla NGOs może odbywać się w ramach funduszu dla organizacji pozarządowych, którym zarządzać będzie operator wybrany przez Krajowy Punkt Kontaktowy we współpracy z BMF.

Środki dla NGOs będą uruchomione zgodnie z właściwymi wytycznymi przyjętymi przez Komitet.

Niniejszy artykuł w żaden sposób nie pozbawia organizacji pozarządowych możliwości ubiegania się o inne wsparcie finansowe zgodnie z niniejszymi Zasadami i Procedurami oraz przyjętymi wytycznymi, jeśli wyrażą one taką wolę.

3. Wydatki i finansowanie

3.1. Kwalifikowalność wydatków

3.1.1. Dodatkowe korzyści

Mechanizm Finansowy EOG jest przeznaczony do tworzenia dodatkowych korzyści dla Państw - Beneficjentów. Dostarcza dodatkowe źródła finansowania i nie może zastępować pomocy finansowej z innych źródeł.

3.1.2. Początkowa data kwalifikowalności wydatków

Wydatki poniesione przed datą przyznania dofinansowania przez Komitet nie kwalifikują się do wsparcia finansowego.

3.1.3. Końcowa data kwalifikowalności wydatków

Końcowa data kwalifikowalności wydatków zostanie określona w umowie finansowej. Będzie to 24 miesiące po planowanej dacie zakończenia projektu, ale nie później niż 30 kwietnia 2011 roku.

Końcowa data kwalifikowalności wydatków odnosi się do terminu dokonania faktycznych płatności na podstawie faktur wystawionych przed powyższym terminem.

Aby wydatki uznano za kwalifikowalne, BMF musi otrzymać prawidłowe wnioski o płatność nie później niż 6 miesięcy po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków. Wnioski o płatność dostarczone później lub uznane za nieprawidłowe przez Komitet nie będą stanowić podstawy do wypłat. Komitet może zdecydować, że część wniosku o płatność jest prawidłowa i w związku z tym przyznać częściową wypłatę.

W wyjątkowych przypadkach, gdzie zaistnieją usprawiedliwione dalsze opóźnienia, Komitet może przedłużyć okres kwalifikowalności do dnia 30 kwietnia 2012 roku, pod warunkiem, że prawidłowe wnioski o płatność zostaną dostarczone do 31 października 2012 roku.

Jeśli projekt jest, w chwili upływu końcowej daty kwalifikowalności wydatków, przedmiotem postępowań sądowych lub odwołań administracyjnych skutkujących zawieszeniem w realizacji, Komitet może dokonać dalszego wydłużenia terminu, jeśli uzna, że takie przedłużenie leży w interesie Mechanizmu Finansowego EOG.

3.1.4. Podatek VAT oraz inne podatki i opłaty

Wydatki związane z VAT i innymi podatkami, składkami i opłatami w jakiegokolwiek postaci, które nie są odzyskiwalne na mocy prawa w Państwie-Beneficjencie, są kwalifikowalne do wsparcia.

3.1.5. Szczegółowe warunki dotyczące kwalifikowalności

Wszystkie projekty współfinansowane przez Mechanizm Finansowy EOG muszą być zgodne z wytycznymi ws. szczegółowych warunków kwalifikowalności, przyjętymi przez Komitet.

3.2. Wysokość wsparcia i współfinansowanie

Państwo -Beneficjent zapewnia pełne finansowanie projektów.

Wkład Krajów EFTA w postaci środków finansowych będzie określany na podstawie indywidualnych przypadków, z uwzględnieniem wszystkich istotnych czynników. W żadnym przypadku nie mogą być przekroczone pułapy współfinansowania Wspólnoty Europejskiej.

3.2.1. Poziomy współfinansowania

Zgodnie z powyższą ogólną zasadą oraz z Artykułem 4 Protokołu 38a, będą stosowane następujące poziomy dofinansowania:

- a) *wielkość dofinansowania do 60%*; z wyjątkiem sytuacji, do jakich odnosi się podpunkt b) i c), wielkość wsparcia nie może przekraczać 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.
- b) *wielkość dofinansowania do 85%*; w przypadku, gdy 15% lub więcej całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu będzie współfinansowane z budżetu państwa lub budżetu jednostek samorządu terytorialnego, Mechanizm Finansowy EOG może zapewnić finansowanie dla reszty kosztów kwalifikowalnych projektu.
- c) *wielkość dofinansowania do 85% i powyżej*; w celu dofinansowania działań w ramach projektów organizacji pozarządowych (w tym partnerów społecznych) lub projektów w ramach Funduszu Kapitału Początkowego oraz funduszu stypendialnego i szkoleniowego, Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy mogą zostać łączone w celu otrzymania dofinansowania wyższego niż opisane w podpunkcie a) i b) niniejszego artykułu, ale generalnie nie większego niż 90%. Współfinansowanie przez podmiot krajowy będzie na ogół wymagane.

3.2.2. Projekty generujące dochody

Państwo -Beneficjent w trakcie ustalania poziomu wnioskowanej pomocy winno wziąć pod uwagę dochody netto, które może generować projekt w trakcie ekonomicznego czasu życia.

Komitet może modyfikować wielkość przyznanej pomocy w zależności od wielkości dochodów generowanych przez projekt, zgodnie z wytycznymi na temat projektów generujących dochód, przyjętymi przez Komitet.

3.2.3. Zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”

Państwo - Beneficjent w trakcie ustalania poziomu wnioskowanej pomocy winno wziąć pod uwagę zasadę „zanieczyszczający płaci”. Komitet może modyfikować wielkość przyznanej pomocy w celu zapewnienia stosowania tej zasady.

3.3. Przekroczenie kosztów oraz oszczędności

Państwo -Beneficjent jest całkowicie odpowiedzialne za wdrożenie projektu. W przypadku, gdy rzeczywiste koszty projektu przekraczają budżet określony w umowie finansowej, Państwo - Beneficjent winno wyasygnować dodatkowe środki.

Jeżeli ostateczny koszt projektu jest niższy niż całkowite koszty określone w umowie finansowej, wówczas całkowita suma wypłaconych środków będzie odpowiednio zmniejszona. Jednakże poziom pomocy pozostanie taki sam. Komitet może realokować niewykorzystane środki na nowy projekt lub na dodatkowe działania bieżącego projektu.

Wniosek o przesunięcie środków winien być rozpatrywany w ten sam sposób jak wnioski dla innych projektów.

4. Procedury wnioskowania

4.1. Wnioskodawcy

Projektodawcami mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego, a także organizacje pozarządowe utworzone w sposób prawny w Państwie-Beneficjencie oraz działające w interesie publicznym – np. władze krajowe, regionalne i lokalne, instytucje edukacyjne/badawcze, organizacje środowiskowe, organizacje wolontarystyczne i organizacje społeczności lokalnych, a także partnerstwa publiczno-prywatne.

4.2. Ogłoszenie możliwości ubiegania się o środki w ramach Mechanizmu Finansowego EOG

Państwo -Beneficjent ogłosi publicznie możliwość ubiegania się o środki finansowe.

4.3. Język

Wszelka komunikacja pomiędzy Mechanizmem Finansowym EOG a Państwem- Beneficjentem powinna odbywać się w języku angielskim.

Do oryginalnych dokumentów (w języku innym niż angielski) wysyłanych do Mechanizmu Finansowego EOG należy załączyć ich angielskie tłumaczenie. Państwo – Beneficjent ponosi całkowitą odpowiedzialność za zgodność tłumaczenia z oryginałem.

4.4. Wniosek

Bez uszczerbku dla Artykułu 1.9 paragrafu 4, Państwo -Beneficjent winno nie mniej niż raz w roku i nie częściej niż cztery razy w roku przedkładać wnioski o pomoc finansową do BMF. Krajowy Punkt Kontaktowy dostarcza, wraz z wnioskiem aplikacyjnym, uzasadnienie wyboru przedkładanych projektów.

Wnioski winny być składane zgodnie z wytycznymi dotyczącymi wniosków, przyjętymi przez Komitet.

Państwo-Beneficjent może złożyć projekt wniosku do BMF przed przedłożeniem kompletnego wniosku.¹ BMF, na podstawie projektu wniosku, dokonuje wstępnej oceny zgodności projektu z Protokołem 38a, niniejszymi Zasadami i Procedurami oraz dodatkowymi wytycznymi przyjętymi przez Komitet. BMF może przekazać wskazówki dotyczące dalszego przygotowania projektu do Państwa -Beneficjenta.

4.5. Ocena dokonywana przez BMF

Po potwierdzeniu przez BMF zgodności projektu z Protokołem 38a, niniejszymi Zasadami i Procedurami oraz innymi wytycznymi przyjętymi przez Komitet, wniosek aplikacyjny zostanie

¹ W polskim systemie wdrażania opcja ta nie jest przewidziana (przyp. Tłum.)

poddany ocenie, zorganizowanej przez BMF. Ocena ta zwykle będzie przeprowadzana przez niezależną instytucję, wyznaczoną i zakontraktowaną przez BMF.

Instytucja oceniająca przekazuje raport oceny do BMF. Państwo - Beneficjent otrzymuje kopię raportu i przekazuje BMF swoje komentarze do raportu.

4.6. Sprawdzanie projektu przez Komisję

Komisja Europejska będzie sprawdzała przedkładane projekty pod kątem ich zgodności z celami Wspólnoty i przekazywała uwagi do Komitetu. Sprawdzanie będzie się odbywało po przygotowaniu raportu oceny. BMF przekaze Komisji odpowiednią dokumentację.

4.7. Decyzja Komitetu Mechanizmu Finansowego EOG

W oparciu o wnioski, raporty oceny i weryfikację Komisji, BMF przedłoży Komitetowi uzasadnioną rekomendację celem podjęcia decyzji.

Komitet przedłoży uzasadnioną decyzję w okresie dwóch miesięcy od daty otrzymania przez BMF dokumentacji uznanej za kompletną.

Bez uszczerbku dla priorytetów wymienionych w Artykule 3 Protokołu 38a, Komitet dokona oceny projektów w celu określenia czy przyczyniają się one do zmniejszenia ekonomicznego i społecznego różnicowania w Europejskim Obszarze Gospodarczym. W tej ocenie Komitet będzie w szczególności rozważał wpływ projektu, efektywność wydatków, trwałość oraz długotrwałe korzyści dla Państwa -Beneficjenta.

Komitet wyśle do Państwa -Beneficjenta ofertę pomocy / uzasadnioną odmowę. Oferta winna określać ostateczny termin akceptacji.

Oferta będzie stanowiła podstawę dla Państwa -Beneficjenta do akceptacji warunków określonych w umowie finansowej.

W przypadku uzasadnionej odmowy, Komitet może pozwolić Państwu-Beneficjentowi na ponowne i jednorazowe przedłożenie poprawionego wniosku.

4.8. Umowa finansowa

Umowa finansowa zostanie zawarta pomiędzy Komitetem i Państwem -Beneficjentem dla każdego projektu, programu (grupy projektów) lub specyficznych form pomocy, uzgodnionych pomiędzy stronami.

Umowa finansowa określi terminy i warunki finansowania, jak również funkcje i obowiązki wszystkich stron.

5. Wdrażanie

Państwo - Beneficjent ponosi odpowiedzialność za wdrażanie i realizację projektów, jak również za raportowanie na temat uzyskanych efektów.

5.1. Raportowanie i monitoring

Państwo – Beneficjent jest odpowiedzialne za raportowanie i monitoring projektów. Raportowanie winno być zgodne ze wskaźnikami ustalonymi z BMF.

Państwo - Beneficjent winno, między innymi, raportować co najmniej raz w roku o:

- wdrażaniu, zgodnie z planami i budżetami;
- odchyleniach od harmonogramu i możliwych reperkusjach dla projektu;
- przetargach i zamówieniach publicznych;
- zakończeniu projektu, z uwzględnieniem Artykułu 7 Zasad i Procedur.

BMF może w dowolnym czasie poprosić Państwo - Beneficjenta o dodatkowe informacje. Raportowanie winno się odbywać zgodnie z wytycznymi w sprawie raportowania i monitoringu, przyjętymi przez Komitet.

5.2. Zewnętrzny monitoring wykonywany przez BMF

BMF będzie monitorować projekty na podstawie planu monitoringu, w celu zapewnienia wykonania umów finansowych. W tym celu, jako zasada, będzie korzystał z usług agencji monitorującej. Kopie raportów agencji monitorującej będą przesyłane do Państwa -Beneficjenta.

Zadania związane z monitoringiem winny być wykonywane zgodnie z wytycznymi w sprawie raportowania i monitoringu, przyjętymi przez Komitet.

5.3. Wydatkowanie

Pomoc finansowa będzie wypłacana jako refundacja już poniesionych i udokumentowanych wydatków, zgodnie z ustalonym harmonogramem wydatkowania.

Jednakże, wydatki związane ze specyficznymi formami pomocy mogą być w części wypłacone w formie zaliczki. Dla pojedynczych projektów i programów (grup projektów), może być wypłacona zaliczka w maksymalnej wysokości 10%, jeśli będzie uzasadniona przez Państwo-Beneficjenta i uznana za niezbędną przez Komitet.

Wnioski o płatność będą przedkładane BMF. Będzie do nich dołączana wszelka niezbędna dokumentacja dowodowa wskazująca wypełnienie warunków każdego wydatkowania.

BMF, przed dokonaniem płatności, zapewni, że wszystkie warunki wydatkowania zostały spełnione (włącznie ze współfinansowaniem). W tym celu, jako zasada, BMF będzie korzystał z usług agencji płatniczej.

Płatność winna być przekazana na wskazany rachunek w Państwie-Beneficjencie. Państwo-Beneficjent przeleje środki finansowe wnioskodawcom, operatorom lub innym odbiorcom, w ciągu 15 dni roboczych od otrzymania płatności.

Wydatkowanie winno być dokonywane zgodnie z wytycznymi w sprawie wydatkowania, przyjętymi przez Komitet.

5.4. Promocja

Państwo-Beneficjent zapewni, że istnienie Mechanizmu Finansowego EOG, jak również informacja o zatwierdzonych projektów są przekazane do beneficjentów i ogółu społeczeństwa w najbardziej efektywny sposób, i że wsparcie z Mechanizmu Finansowego EOG jest odpowiednio rozpowszechnione. Krajowy Punkt Kontaktowy winien upewnić się, że do każdego wniosku aplikacyjnego dołączony został plan promocji.

Działania promocyjne winny być prowadzone zgodnie z wytycznymi w sprawie promocji, przyjętymi przez Komitet.

6. Audyt i kontrola finansowa

6.1. Przejrzystość i dokumentacja dowodowa

Państwo -Beneficjent powinno zapewnić ścieżkę audytu dla przedsięwzięć współfinansowanych przez Mechanizm Finansowy EOG, która pozwoli na:

- porównywanie kwoty certyfikowanej do Biura Mechanizmów Finansowych z zapisami poszczególnych wydatków oraz oryginałami potwierdzających je dokumentów przechowywanymi na poszczególnych szczeblach administracyjnych oraz przez beneficjentów końcowych, a także - w przypadku gdy beneficjenci przekazują środki do kolejnych podmiotów – przechowywanymi w instytucjach i firmach wykonujących działania, oraz
- weryfikacja alokacji i przepływu dostępnych środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz środków krajowych.

Państwo-Beneficjent winno zapewnić możliwość wglądu do wszystkich oryginalnych dokumentów przez 10 lat po zakończeniu projektu.

6.2. Kontrola finansowa, audyt i działania zapobiegające oszustwom podejmowane przez Państwo -Beneficjenta

Państwo-Beneficjent jest odpowiedzialne za kontrolę finansową i audyt zatwierdzonych projektów. Najwyższy Organ Audytu w Państwie -Beneficjencie winien być zaangażowany i mieć prawo do wykonywania audytu projektów. Państwo-Beneficjent winno podjąć wszelkie konieczne działania w celu zapobiegania i wykrywania oszustw i nieprawidłowości w płatnościach.

Krajowy Punkt Kontaktowy Państwa-Beneficjenta będzie odpowiadać przed BMF, Komitetem oraz Komisją Audytorów EFTA za zarządzanie środkami i za wszystkie sprawy związane z kontrolą finansową, audytem i oszustwami.

Co roku, plan audytu i streszczenie raportu z audytu będzie przedstawiane BMF. Raport z audytu zostanie pozostawiony do dyspozycji BMF, Komitetu oraz Komisji Audytorów EFTA lub ich przedstawicieli. Państwo-Beneficjent zapewnia przeprowadzenie sprawnej i szybkiej kontroli każdego podejrzanego lub faktycznego oszustwa lub nieprawidłowości.

Państwo-Beneficjent winno natychmiast zwrócić do Mechanizmu Finansowego EOG nieprawidłowo wypłacone środki. Wszelkie podejrzanego lub faktyczne przypadki oszustwa lub nieprawidłowości, a także wszelkie działania, podejmowane w związku z tym przez kompetentną instytucję krajową, muszą być niezwłocznie raportowane do BMF.

6.3. Komisja Audytorów EFTA

Komisja Audytorów EFTA działa w imieniu Krajów EFTA, jako instytucja właściwa do spraw audytu.

Komisja Audytorów EFTA może prowadzić audyt wszystkich projektów realizowanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG, jak również audyt zarządzania Mechanizmem Finansowym EOG przez Państwo -Beneficjenta. Przedstawiciele Państwa –Beneficjenta winni, na prośbę, towarzyszyć audytorom i dostarczać im wszelkiej niezbędnej pomocy.

Audytorzy winni mieć dostęp do wszelkich dokumentów lub informacji, które uznają za stosowne, włącznie z dokumentami przygotowanymi lub przechowywanymi w formie elektronicznej. W szczególności winni mieć oni dostęp do rachunków sprawdzanej instytucji i dokumentów związanych z wydatkami finansowanymi w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. Audytorzy winni korzystać z tych samych praw, z jakich korzystają równoważne instytucje w Państwie-Beneficjencie. Komisja Audytorów EFTA winna również mieć nieograniczony dostęp do projektów wdrażanych przez prywatne lub komercyjne instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Komisja Audytorów EFTA poinformuje dane Państwo–Beneficjenta o zamiarze przeprowadzenia audytu/kontroli.

6.4. Audyty i inspekcje organizowane przez Komitet Mechanizmu Finansowego EOG

Komitet może organizować audyty i kontrole. Przedstawiciele Państw –Beneficjentów winni, na prośbę, towarzyszyć upoważnionym przedstawicielom Komitetu i dostarczać im wszelkiej niezbędnej pomocy.

Upoważnieni przedstawiciele winni mieć dostęp do wszelkich dokumentów lub informacji, które uznają za stosowne, włącznie z dokumentami stworzonymi lub przechowywanymi w formie elektronicznej. W szczególności winni mieć dostęp do rachunków sprawdzanej instytucji i dokumentów związanych z wydatkami finansowanymi w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. Audytorzy winni korzystać z tych samych praw, z jakich korzystają równoważne instytucje w Państwie -Beneficjencie. Upoważnieni przedstawiciele winni również mieć nieograniczony dostęp do projektów wdrażanych przez prywatne lub komercyjne instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Komisja Audytorów EFTA winna być informowana i mieć możliwość uczestniczenia w tych audytach.

Komitet poinformuje dane Państwo – Beneficjenta o zamiarze przeprowadzenia audytu/kontroli.

7. Zakończenie projektów

7.1. Zakończenie projektów

Państwo - Beneficjent przygotowuje raport z zakończenia projektu, zgodnie z wymogami zawartymi w umowie finansowej. BMF dokona ostatniej płatności w oparciu o raport z zakończenia projektu.

Raport z zakończenia projektu winien być sporządzony zgodnie z wytycznymi dotyczącymi raportowania i monitoringu, przyjętymi przez Komitet.

7.2. Ewaluacja ex-post

Komitet może podjąć decyzję, z własnej inicjatywy lub z inicjatywy Państwa -Beneficjenta, o przeprowadzeniu ewaluacji ex-post konkretnego projektu. Ewaluacja ex-post winna być przeprowadzona przez niezależną instytucję, inną niż agencja monitorująca lub podmioty związane. Instytucja przeprowadzająca ewaluację ex-post projektu winna przedłożyć raport Komitetowi.

Raport z ewaluacji ex-post nie powinien zastępować innych wymogów dotyczących raportowania.

7.3. Inne obowiązki po zakończeniu projektu

Państwo -Beneficjent zapewni operacyjność projektu przez minimum 10 lat po jego zakończeniu, chyba, że zostało to inaczej określone w umowie finansowej.

Ewaluacja ex-post projektów, która wykazałaby niezgodność z Zasadami i Procedurami oraz umową finansową może stać się podstawą do podjęcia przez Komitet działań naprawczych, włącznie z żądaniem zwrotu środków.